

Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon o Gymunedau Ethnig Lleiafrifol 2024 (LIC23-56)

Trosolwg

Mae Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon o Gymunedau Ethnig Lleiafrifol 2024 yn darparu cymhelliant ariannol ar gyfer myfyrwyr Addysg Gychwynnol Athrawon (AGA) sy'n uniaethu fel unigolyn ethnig lleiafrifol o grŵp ethnig lleiafrifol penodol, ac yn datgan hynny, ac sy'n cychwyn rhaglen AGA ôl-raddedig ym mis Medi 2024.

Y cefndir

1. Mae gan Weinidogion Cymru bwerau i gynnig cymorth ariannol, o dan adrannau 14-17 o Ddeddf Addysg 2002, i hybu recriwtio neu gadw athrawon neu staff nad ydynt yn addysgu. Gwneir y Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon o Gymunedau Ethnig Lleiafrifol ("y Cynllun") wrth arfer y pwerau hynny.
2. Daw'r Cynllun hwn i rym ar 1 Medi 2024 ac mae'n gymwys o ran Cymru.
3. Gall Gweinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau anstatudol ar y Cynllun hwn o dan adran 10 o Ddeddf Addysg 1996 i gynorthwyo myfyrwyr, darparwyr rhaglenni AGA achrededig a staff Cyngor y Gweithlu Addysg sy'n arfer unrhyw swyddogaethau o dan y Cynllun hwn.
4. Mae'r ddogfen hon yn ceisio nodi amlinelliad byr o sut y bydd y Cynllun hwn yn gweithredu, a dibenion talu'r grant cymhelliant.

Crynodeb o'r Cynllun

5. Mae'r Cynllun hwn yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru dalu grantiau cymhelliant i unigolion cymwys sy'n uniaethu fel pobl Ddu, Asiaidd neu ethnig lleiafrifol (gweler 10(c)).
6. Bydd Gweinidogion Cymru yn pennu nifer y rhandaliadau a phryd y telir rhandaliadau i unigolion cymwys. Bydd y taliadau fel arfer yn cael eu rhannu'n ddau rhandaliad. Gellir hawlio'r rhandaliad cyntaf ar ôl i'r person cymwys ennill statws athro cymwysedig (rhandaliad SAC), a'r ail pan fydd y person wedi cwblhau cyfnod sefydlu yn foddhaol (rhandaliad terfynol) mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru a dim ond y rhai a gafodd y rhandaliad SAC fydd yn gallu ei hawlio. Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ynghylch a fydd unrhyw daliad o dan y cynllun hwn yn cael ei wneud i unrhyw unigolyn cymwys yn derfynol.

Dehongli

7. Onid yw'r cyd-destun yn mynnu fel arall, at ddibenion y Cynllun hwn:

ystyr "rhaglen gymwys" ("*eligible programme*") yw rhaglen sydd:

yn rhaglen addysg gychwynnol athrawon ôl-raddedig amser llawn neu ran-amser sy'n arwain at statws athro cymwysedig sy'n cael ei achredu gan Fwrdd Achredu Addysg Athrawon Cyngor y Gweithlu Addysg¹, a sefydlwyd yn unol â rheoliad 5 Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017;

ystyr "myfyriwr cymwys" ("*eligible student*") yw myfyriwr â hawl ganddo i gael cymorth o dan reoliadau a wneir o dan adran 22 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ac sydd mewn grym ar y pryd, fel y mae'r rheoliadau hynny yn gymwys i'r cwrs hwnnw²;

ystyr "cyflogedig" ("*employed*") yw wedi'i gyflogi o dan gontract cyflogaeth neu wedi'i gyflogi i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd arall heblaw o dan gontract cyflogaeth a dylid dehongli "cyflogaeth" ("*employment*") yn unol â hynny;

ystyr "cynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth" ("*employment-based teacher training scheme*") yw cynllun a wneir o dan reoliad 8 o Reoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012 neu o dan unrhyw gynllun diwygiedig neu gynllun newydd a gyflwynwyd;

mae i "statws athro cymwysedig" ("*SAC*") ("*qualified teacher status*") yr ystyr a roddir i unigolyn sy'n athro cymwys gan adran 132(1) o Ddeddf Addysg 2002: sef "a person who satisfies requirements specified in regulations"³ a wneir o dan yr adran honno.

Grantiau cymhelliant

8. Caiff Gweinidogion Cymru, yn ôl eu disgrisiwn absoliwt, dalu grantiau o dan y paragraff hwn ("*grantiau cymhelliant*") ar ffurf cymhellion i unigolion sy'n bodloni gofynion paragraffau 10, 11 a 12, yn ddarostyngedig i baragraff 9.
9. Mae'r grantiau a roddir o dan y Cynllun hwn yn ddarostyngedig i'r amodau a bennir ym mharagraffau 144 i 19.

Pwy sy'n gymwys i gael grantiau cymhelliant?

10. Er mwyn bod yn gymwys i gael grant cymhelliant, rhaid i'r unigolyn:

- (a) fod wedi dilyn rhaglen gymwys yng Nghymru a ddechreuodd ar neu ar ôl 1 Medi 2024 ond cyn 31 Awst 2025;
- (b) fod yn fyfyrwr cymwys;
- (c) uniaethu fel myfyriwr ethnig lleiafrifol o dan un o'r grwpiau ethnig canlynol, a datgan hynny i'w Partneriaeth AGA:

¹ Sefydlir Bwrdd Achredu Addysg Athrawon CGA yn unol â rheoliad 5 o Reoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017 ac fe gyfeirir ato o fewn y rheoliadau hynny fel Pwylgor Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon.

² Y Rheoliadau sydd ar hyn o bryd yn berthnasol i ddarparu cymorth i fyfyrwyr mewn perthynas â'r flwyddyn academaidd sy'n ymestyn o 1 Medi 2024 i 31 Awst 2025 yw Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018 (O.S. 2018 Rhif 191 (Cy. 42)). Bydd y Rheoliadau hyn mewn grym am y flwyddyn academaidd 2024/25.

³ Y Rheoliadau sydd mewn grym ar hyn o bryd yw Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012 (O.S. 2012/724 (Cy. 96)).

- i. Asiaidd
 - a. Bangladeshaidd neu Brydeinig Bangladeshaidd
 - b. Tsieiniaidd neu Brydeinig Tsieiniaidd
 - c. Indiaidd neu Brydeinig Indiaidd
 - d. Pacistanaidd neu Brydeinig Pacistanaidd
 - e. Unrhyw gefndir Asiaidd arall

 - ii. Du, Du Prydeinig
 - a. Caribiaidd neu Affricanaidd
 - b. Affricanaidd neu Brydeinig Affricanaidd
 - c. Caribiaidd neu Brydeinig Caribiaidd
 - d. Unrhyw gefndir Du arall

 - iii. Grwpiau ethnig cymysg neu luosog
 - a. Gwyn neu Wyn Prydeinig ac Asiaidd neu Brydeinig Asiaidd
 - b. Gwyn neu Wyn Prydeinig a Du Affricanaidd neu Ddu Affricanaidd Prydeinig
 - c. Gwyn neu Wyn Prydeinig a Du Caribiaidd neu Ddu Caribiaidd Prydeinig
 - d. Unrhyw gefndir ethnig cymysg neu luosog arall

 - iv. Gwyn
 - a. Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig
 - b. Roma
 - c. Iddewig

 - v. Grŵp ethnig arall
 - a. Arabaidd
 - b. Cwrdaidd
- (d) beidio â bod yn athro cymwys eisoes ar ddechrau astudiaeth tuag at statws athro cymwysedig;
- (e) ar ddechrau astudiaeth tuag at statws athro cymwysedig, beidio â bod wedi ei gyflogi i addysgu mewn ysgol neu sefydliad arall fel athro neu athrawes;
- (f) peidio â bod yn cymryd rhan mewn hyfforddiant a drefnwyd o dan unrhyw gynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth.
11. I fod yn gymwys i gael rhandaliad **SAC** grant cymhelliant, ar ôl cwblhau rhaglen AGA ac ar ôl dyfarnu SAC, rhaid i fyfyrwr:
- I. fodloni'r gofynion cymhwysra
 - II. fod wedi cwblhau rhaglen gymwys yn llwyddiannus ac ennill Statws Athro Cymwysedig yn unol â Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012
12. I fod yn gymwys i gael rhandaliad **terfynol** grant cymhelliant, ar ôl cwblhau cyfnod sefydlu, rhaid i athrawon newydd gymhwyso:

- I. fod wedi bodloni'r gofynion cymhwysra ar gyfer y grant a bod wedi cael y rhandaliad SAC ar ôl dyfarnu SAC
 - II. bod wedi cwblhau cyfnod sefydlu'n llwyddiannus o fewn tair blynedd ar ôl ennill SAC mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru, fel sy'n ofynnol o dan Reoliadau Addysg (Trefniadau Sefydlu ar gyfer Athrawon Ysgol (Cymru) 2015).
13. Mae unigolion sy'n gymwys ar gyfer y cynllun cymhelliant hwn hefyd yn gymwys i hawlio cymhellion eraill ar gyfer hyfforddiant athrawon⁵ ar yr amod eu bod yn bodloni meini prawf cymhwysedd y cynlluniau hynny yn y flwyddyn academaidd berthnasol.

Amodau

14. Ni thelir grant i unigolyn o dan baragraffau 8 a 9 oni fydd wedi gwneud cais i Weinidogion Cymru ar unrhyw ffurf, ar unrhyw adeg a chan gynnwys unrhyw fanylion y bydd Gweinidogion Cymru yn eu pennu.
15. Caiff Gweinidogion Cymru yn ôl eu disgrisiwn beidio â thalu grant cymhelliant i unigolion a gafodd eu derbyn ar raglen gymwys wedi i'r cwrs hwnnw gyrraedd y targed derbyn ar ei gyfer (fel y nodwyd gan Gyngor y Gweithlu Addysg).
16. Ni fydd unigolyn sy'n gymwys i gael grant cymhelliant ac sy'n ymuno â rhaglen gymwys, ond sy'n gadael ei raglen cyn ei chwblhau, neu sy'n methu â chael SAC neu gwblhau cyfnod sefydlu cyflawn yn foddhaol, fel y bo'n berthnasol, yn gymwys i gael unrhyw randaliadau grant pellach ar ben y rhai a dalwyd eisoes i'r unigolyn, yn unol ag unrhyw ganllawiau a rhaglen daliadau a lunnir gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd.
17. Bydd grantiau cymhelliant (boed yn rhandaliad SAC neu'n rhandaliad terfynol) a all fod yn ddyledus i unigolion gymwys a ddechreuodd raglen gymwys mewn un flwyddyn academaidd ond yna, yn dilyn gohirio, yn ailddechrau'r rhaglen yn y flwyddyn academaidd nesaf, yn parhau i gael eu talu ar y gyfradd grant cymhelliant berthnasol (os oes un) o dan y cynllun a oedd yn gymwys yn y flwyddyn academaidd y dechreuodd eu hastudiaethau yn wreiddiol oni fydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu'n wahanol yn ôl eu disgrisiwn, yn ysgrifenedig.
18. Gellir cadw'n ôl daliadau sy'n ddyledus i fyfyrwyr cymwys sy'n tynnu'n ôl o raglen AGA gymwys, sydd ddim yn ennill SAC neu sy'n methu dechrau neu gwblhau cyfnod sefydlu, yn unol ag unrhyw ganllawiau ac amserlen daliadau a gaiff eu llunio gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd.
19. Caiff Gweinidogion Cymru fynnu bod unrhyw grant a dalwyd yn unol â pharagraffau 8 a 9 yn cael ei ad-dalu'n llawn neu'n rhannol:-

⁵ Mae'r cymhellion Addysg Gychwynnol i Athrawon sydd ar gael ar hyn o bryd i'w gweld yma: <https://llyw.cymru/bod-yn-athro>

- a) os yw'r derbynnydd, ar ôl cael unrhyw randaliad o grant cymhelliant, yn methu â bodloni unrhyw feini prawf cymhwysra a nodir yn y cynllun hwn mewn perthynas â rhandaliad dilynol;
- b) os yw'r derbynnydd, yn ei gais am grant neu mewn cysylltiad â'r cais hwnnw, wedi darparu gwybodaeth ffug neu wybodaeth sy'n gamarweiniol mewn ffordd berthnasol;
- c) os bydd tystiolaeth nad oedd derbynnydd y grant erioed yn bwriadu cwblhau ei raglen gymwys neu, ar ôl ei chwblhau, fynd i addysgu.

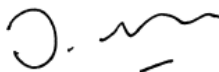
Talu'r grant

- 20. Gellir talu grantiau cymhelliant o dan baragraffau 8 a 9 mewn rhandaliad o unrhyw swm ac ar unrhyw adeg a bennir gan Weinidogion Cymru.
- 21. Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu cyllid i sefydliad sy'n darparu rhaglen gymwys ar unrhyw adeg y bydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu er mwyn talu person cymwys ar raglen gymwys.
- 22. Bydd Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid i Gyngor y Gweithlu Addysg, ar unrhyw adeg y bydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu gwneud hynny, i dalu unigolyn cymwys. Rhaid i'r adegau hynny fod ar ôl i'r unigolyn cymwys gwblhau cyfnod sefydlu'n llwyddiannus.

Gweinyddu

- 23. Caiff Gweinidogion Cymru wneud taliad i sefydliadau sy'n darparu rhaglenni cymwys sy'n cael cyllid o dan baragraff 21 i gydnabod y costau gweinyddol a chostau cysylltiedig eraill sy'n ymwneud â gwneud taliadau o dan y paragraff hwnnw. Bydd angen i'r sefydliadau, fel rhan o'r taliad hwnnw, dalu sylw i ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (y cyfeirir atynt ym mharagraff 3).
- 24. Caiff Gweinidogion Cymru roi taliad i Gyngor y Gweithlu Addysg i gydnabod y costau gweinyddol a chostau cysylltiedig eraill sy'n ymwneud â gwneud taliadau o dan baragraff 22. Bydd angen i Gyngor y Gweithlu Addysg, fel rhan o'r taliad hwnnw, dalu sylw i unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (y cyfeirir atynt ym mharagraff 3).

Llofnodwyd ar ran Gweinidogion Cymru

Jeremy Miles AS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Dyddiad: 28/12/23